



ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

VIII Всеукраїнська дистанційна
науково-практична конференція

ІНФОРМАЦІЯ ТА ДОКУМЕНТ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

16 травня 2024 р.



м. Івано-Франківськ, Україна

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ВАСИЛЯ СТУСА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВ (М. КИЇВ)
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ (М. КИЇВ)
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА**

Матеріали

**VIII Всеукраїнської дистанційної науково-практичної
конференції**

**«ІНФОРМАЦІЯ ТА ДОКУМЕНТ
У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ»**

**16 травня 2024 р.
м. Івано-Франківськ, Україна**

РОЗДІЛ 3

НОВАЦІЇ У ДОКУМЕНТАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ УСТАНОВ

- Оксана ЛАБА, Олена МАКОВСЬКА**
ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЕЛЕКТРОННИХ
ДОВІРЧИХ ПОСЛУГ З ДІЛОВОДНИМИ ПРОЦЕСАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ..... 76
- Віталіна СЕМЕНЧУК, Олена ВЕРЕМЧУК**
МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ ЯК НОВАЦІЯ В ДОКУМЕНТАЦІЙНІЙ СФЕРІ 79
- Олеся ФЕДОРУК**
ЕФЕКТИВНЕ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБИГУ
ЯК УМОВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ 81

РОЗДІЛ 4

ОСВІТНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО

- Марк БУЗАШІ, Олена ВЕРЕМЧУК**
ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РОБОТУ БІБЛІОТЕК ЗВО..... 86
- Наталія ВОВК**
СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЧЕРЕЗ
ІНТЕГРАЦІЮ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РОБОТУ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ
БІБЛІОТЕК 89
- Софія ГАСУЛЯК, Олена ВЕРЕМЧУК**
АКТУАЛІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КОНТЕКСТІ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ 94
- Світлана ГРИГОРАШ, Лілія БУРКІВСЬКА**
ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМУВАННЯ ПРО ЗВО ЗАСОБАМИ РЕКЛАМИ 98
- Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА**
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС
ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (ФАХОВО-АНАЛІТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ 103
- Наталія ЛИТВИН**
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ПРОЦЕСІ
ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА ТА
АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО» 106

РОЗДІЛ 4

ОСВІТНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО

Марк БУЗАШ,

*здобувач першого рівня вищої освіти
спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Мукачівського державного університету*

Олена ВЕРЕМЧУК,

*к. пед. н., доцент,
доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій
Мукачівського державного університету*

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РОБОТУ БІБЛІОТЕК ЗВО

Сучасний світ постійно розвивається, невпинно рухається вперед науково-технічний прогрес, одним із досягнень якого став штучний інтелект (ШІ). Спроможний до самонавчання, ШІ став невід'ємною частиною новітнього суспільства, втілюючись у різні сфери життя людини та змінюючи їх. Зокрема, широке використання ШІ у діяльності бібліотек закладів вищої освіти (ЗВО) може стати стратегічним кроком у покращенні якості освіти та наукових досліджень.

Зростання обсягів інформації, доступної для вивчення та аналізу, ставить перед бібліотеками ЗВО значні виклики. Традиційні методи організації та пошуку інформації стають все менш ефективними в умовах постійної динаміки знань та їх швидкої зміни. У цьому контексті впровадження ШІ набуває особливого значення, пропонуючи нові можливості для оптимізації роботи бібліотек та полегшення доступу до знань для здобувачів, викладачів і науковців.

Про актуальність цього питання може свідчити те, що на базі міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (IFLA) була створена спеціальна група зі штучного інтелекту під назвою «Artificial

Intelligence Special Interest Group» (група особливого інтересу зі штучного інтелекту), яка виконує роль координаційної ланки для розроблення ідей та забезпечення міжнародної платформи в рамках IFLA з метою підвищення обізнаності стосовно штучного інтелекту, освіти, передового досвіду та грамотності, а також розглядає питання, пов'язані з правовими та етичними аспектами технологій ШІ [3, с. 105; 1].

Як свідчить практика, концепція бібліотек в сучасному світі хоч і зазнає змін, але основна її мета та завдання щодо обслуговування користувачів залишаються незмінними. Функції бібліотек з визначення класифікаційних індексів для публікацій та видань шляхом аналізу анотацій, внесення наукових, художніх та публіцистичних творів в електронні бази даних шляхом їх оцифрування і т. п., потребують одноманітної роботи, де людський фактор може зіграти негативну роль. Враховуючи відсутність цього фактору у ШІ, а також з огляду на наявність можливості аналізу та синтезу текстової інформації, можливості роботи з електронними базами даних, теоретично, певний обсяг бібліотечної роботи можна довірити штучно запрограмованому алгоритму. Це не означає, що ШІ зможе цілком замінити професійного бібліотекаря, однак прискорити його роботу – це теоретично можливо.

Інтеграція ШІ в бібліотечну систему, як зазначає Ендрю М. Кокс, може створити нові етичні проблеми, пов'язані з втратою компетенції, поляризацією робочої сили та відчуженням співробітників [2].

Вищезазначене приводить до думки про спірність питання щодо впровадження ШІ в бібліотечну систему. Адже позитивні чи негативні результати застосування ШІ можуть бути перевірені лише на практиці, а наслідки використання можуть проявитися через місяці або роки.

Водночас, слід зазначити, що фрагментоване впровадження алгоритмів ШІ зараз успішно застосовується в публічних та освітніх бібліотеках США, Китаю та Німеччини. Наприклад: автоматичне індексування з використанням технології RFID (читальні чіпи), за допомогою якої можливо автоматично

керувати бібліотечним сховищем; автоматичний переклад (NLP); оптичне розпізнавання символів (OCR). Прикладами їх успішного застосування у бібліотечній діяльності є такі книгозбірні, як: Бібліотека Конгресу США, Бібліотека Джеймса Б. Ханта Університету штату Північна Кароліна, Бібліотека Університету Джонса Гопкінса в США, Бібліотека Південно-західного університету Китаю, Бібліотека Берлінського університету імені Гумбольдта в Німеччині. Це свідчить про багатий потенціал та перспективність цифрових технологій [4].

Отже, інтеграція ШІ в роботу бібліотек ЗВО є актуальним та перспективним напрямом розвитку. Сучасні вимоги до бібліотечних послуг та постійне зростання обсягу інформації створюють потребу у нових технологіях для оптимізації надання бібліотечних послуг, створення нових інформаційних продуктів та покращення доступності до нових знань та інформаційних ресурсів для користувачів. Однак, слід зазначити, що впровадження ШІ в бібліотечну діяльність вимагає ретельного аналізу етичних та правових аспектів, урахування можливих наслідків, таких як втрата компетенції чи відчуження співробітників. Тому важливо здійснювати цей процес обґрунтовано та з урахуванням потреб користувачів, а також принципів етики.

Список використаних джерел

1. Artificial Intelligence Special Interest Group – IFLA. URL: <https://www.ifla.org/units/ai/>.
2. Cox, A. Research report for CILIP: The impact of AI, machine learning, automation and robotics on the information professions. Retrieved from https://drive.google.com/file/d/19gWoLV_rSP1qKS9Z8KOoorRAQuHmFN4u/view?pli=1 [In English].
3. Дем'янюк Л. М. Стратегії світової бібліотечної спільноти щодо інтеграції штучного інтелекту у бібліотечну галузь. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2023. № 68. С. 102–113.
4. Дем'янюк Л. М. Штучний інтелект у бібліотечній практиці: зарубіжний досвід.: *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг* : тези доп. Міжнар. наук. конф., м. Київ, 4–6 жовт. 2022 р. Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/1474>.



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>